

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Rodičové, řekněte si o to, co vám patří!

Pravda o výši a podmínkách státních dávek při péči o nezaopatřené dítě.

Otázka č. 1.

Je-li žena (popř. muž) na rodičovské dovolené, může se nechat samozřejmě zaměstnat, ale co když onemocní? Má nárok zároveň na nemocenskou i na rodičovskou dávku? (Stejný případ i kdyby si vzala paragraf na dítě) Nebo nemocenská není vyplacena a člověk pobírá po dobu nemoci pouze rodičovský příspěvek?

Výplata nároku na rodičovský příspěvek je podmíněna různými skutečnostmi; v souvislosti s vaším dotazem jde o tyto podmínky:

- a) Osoba, která žádá o výplatu rodičovského příspěvku, zabezpečit osobní celodenní péči o dítě. Je-li tedy např. žena výdělečně činná nebo studuje, musí pro dobu této činnosti zajistit péči o dítě jinou zletilou osobou.
- b) Je-li rodič pobírající rodičovský příspěvek nebo dítě, které zakládá nárok na rodičovský příspěvek, ze zdravotních důvodů v ústavní péči zdravotnického zařízení déle než tři kalendářní měsíce, rodičovský příspěvek mu nenáleží od čtvrtého kalendářního měsíce trvání této skutečnosti.
- c) Rodičovský příspěvek rodiči nenáleží, jestliže v rodině jeden z rodičů má z dávek nemocenského pojištění nárok po celý kalendářní měsíc na peněžitou pomoc v mateřství, peněžitou pomoc nebo nemocenské poskytované v souvislosti s porodem, a to v době ode dne narození dítěte.

Z výše uvedeného vyplývá, že pokud máte nárok na rodičovský příspěvek, zároveň jste zaměstnána a je vám strháváno sociální pojištění (toto např. neplatí pro dohodu o provedení práce), pak máte nárok i na výplatu nemocenských dávek. Podobně tomu je u více zaměstnání, pokud jedna osoba vykonává např. dvě různá zaměstnání, která zakládají účast na nemocenském pojištění. V tom případě má nárok na výplatu nemocenských dávek; proto musí již u lékaře ihned žádat o vystavení dvou dokladů o potvrzení pracovní neschopnosti.

Otázka č. 2.

Jsem zaměstnaná na hlavní pracovní poměr s ročním platem 120 000 Kč čistého. Jsem zároveň OSVČ, kdy si na živnostenský list přivydělám nanejvýš 20 000 Kč/rok. Společně s manželem jsme se rozhodli pro adopci dítěte. Čekání na vyřízení této záležitosti je prý 1-2 roky. V souvislosti s tím potřebuji vědět:

1) Jak se vypočítává mateřská?

2) Kdybych chtěla mít mateřskou kolem 10 000 Kč (stejně jako je můj současný měsíční plat), o kolik bych si měla připlatit sociální a od kdy? Musím to stihnout vyřídit od nového roku?

- Peněžitá pomoc v mateřství (dále jen „mateřská“) je jednou z dávek nemocenského pojištění. Stanoví se stejným způsobem jako nemocenská dávka od patnáctého kalendářního dne pracovní neschopnosti s tím, že denní vyměřovací základ se zjišťuje ke dni nástupu na mateřskou dovolenou. V případě, že byste byla převedena na jinou práci z důvodu těhotenství nebo mateřství, zjišťovala by se ke dni vašeho převedení na tuto práci, ale jen v případě, že by to pro vás bylo výhodnější.
- Výše mateřské za kalendářní den činí 69 % denního vyměřovacího základu. Poskytuje se za pracovní dny po dobu 28 týdnů mateřské dovolené, pak vám náleží rodičovský příspěvek; a to do čtyř let věku dítěte. Rozhodným obdobím ke stanovení dávky je 12 kalendářních měsíců před kalendářním měsícem, ve kterém vznikl nárok na tuto dávku.

- Denní vyměřovací základ se zjistí tak, že se vyměřovací základ zjištěný z rozhodného období dělí počtem kalendářních dnů připadajících na rozhodné období. Do tohoto počtu dnů se nezahrnují kalendářní dny omluvené nepřítomnosti zaměstnance v práci, za které mu nenáleží náhrada příjmu, včetně dnů, za které mu bylo poskytováno nemocenské, podpora při ošetřování člena rodiny a peněžitá pomoc v mateřství, apod.

- Pro nárok na mateřskou ovšem musíte splnit ještě další podmínku. Tou je aspoň 270 dnů nemocenského pojištění v posledních dvou letech před porodem. V případě, že byste měla více zaměstnaneckých poměrů zároveň, se pro nároky na mateřskou započítává do doby 270 dnů v každém zaměstnání jen doba účasti na nemocenském pojištění z takového zaměstnání. Doba účasti na nemocenském pojištění z jiných zaměstnání lze započítat jen jednou, a to v tom rozsahu, v jakém toto nemocenské pojištění trvalo před vznikem nemocenského pojištění, z něhož je nárok na peněžitou pomoc v mateřství uplatňován. Jestliže se doby účasti na nemocenském pojištění z jiných zaměstnání navzájem kryjí, lze překrývající se doby započítat též do doby 270 dnů pro nárok na peněžitou pomoc v mateřství v dalších zaměstnáních; v takovém případě lze však dobu účasti na jednom nemocenském pojištění započítat jen jednou.

Jak vidíte, jde o poměrně komplikovanou záležitost, ale ze zmíněných skutečností každopádně vyplývá, že pro vás bude nejlepší nechat současný stav věcí a peníze, které byste chtěla vložit do úhrad na nemocenské pojištění jako OSVČ, si ponechte pro sebe a vaši novou ratolest na přilepšenou.

Zdroj: Osobní finance, Marek Telička, Hana Pechanová